

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TURIZMO ĮSTATYMO NR. VIII-667
32 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-117**

2025 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2025 m. balandžio 16 d. sprendimo Nr. SV-S-150 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.2 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos turizmo įstatymo Nr. VIII-667 32 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-117 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalimi keičiamo Lietuvos Respublikos turizmo įstatymo 32 straipsnio 1 dalies 3 punkte siūloma nustatyti, kad apgyvendinami asmenys, išskyrus ne tik kartu su jais atvykusius jų nepilnamečius vaikus, bet ir sutuoktinius, patvirtintų savo tapatybę – pateiktų apgyvendinimo paslaugos teikėjui galiojantį asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Kartu nustatoma, kad apgyvendinimo paslaugų teikėjas ne per 24 val. nuo asmens apgyvendinimo dienos informuoja apie apgyvendintus asmenis, o iki kiekvieno mėnesio 10 dienos elektroniniu būdu pateikia duomenis apie praėjusį mėnesį apgyvendintus užsieniečius (pateikdamas asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose esančius duomenis) ir duomenis apie apgyvendintų Lietuvos Respublikos piliečių skaičių ir jų nakvynių skaičių. Šie Įstatymo projekte siūlomi pakeitimai yra nesuderinami su Turizmo įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje įtvirtintais Nacionalinės turizmo informacinės sistemos (toliau – NTIS) tikslais – rinkti, kaupti, saugoti, sisteminti, analizuoti, vertinti keliautojų ir turistų asmens duomenis ir turizmo išteklių duomenis, informaciją, dokumentus, taip pat teikti su jais susijusias viešąsias paslaugas, t. y. – teikti ilgalaikę turizmo duomenų paslaugą, realiu laiku atsinaujinančius turistų duomenis bei sudaryti galimybę matyti turistų srautus. Negaunant minėtų duomenų per 24 valandas į NTIS posistemę „E. turistas“, būtų iškreipiama turistų srautų statistika.

Pažymėtina, kad turistų srautų duomenys, teikiami per 24 valandas, t. y. realiu laiku, ypač aktualūs apgyvendinimo paslaugų teikėjams ir verslams planuojant teikti ar jau teikiant įvairias paslaugas gausiai lankomose vietose, taip pat planuojant rinkodaros priemones. NTIS posistemėje „E. turistas“ duomenys yra kaupiami iš asmenų registracijos duomenų apgyvendimo vietose, jų neapibendrinant ir nemodeliuojant, todėl užtikrinamas duomenų tikslumas, leidžiantis tiksliai analizuoti turizmo srautus. Viena didžiausių NTIS posistemės „E. turistas“ naudų verslui, ypač – smulkiajam, kad tai yra duomenų analizės įrankis, leidžiantis stebėti ir analizuoti apgyvendinimo įstaigos rezultatus, srautų pasiskirstymą, turistų kilmę ir pan., palyginti su kitomis įstaigomis savo savivaldybėje ar šalyje, galiausiai palyginti savaite, mėnesius ir metus. Toks funkcionalumas tampa didžiuliu konkurenciniu pranašumu, stiprinančiu turizmo verslo atsparumą ir galimybę vykdyti efektyvias rinkodaros kampanijas, todėl viešasis sektorius turi galimybę kokybiškiau planuoti paramos ir rinkodaros priemones, rengti strateginius dokumentus, o savivaldybės – numatyti investicijas, inicijuoti ir skatinti

aptarnavimo paslaugų teikimą, vykdyti viešinimo veiklas ir įvertinti savo organizuojamų renginių lankomumą.

2. Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad „Apgyvendinimo paslaugų teikėjas <...> pateikia duomenis apie praėjusį mėnesį apgyvendintus užsieniečius ir pateikia reikiamus užsieniečių, išskyrus kartu su jais atvykusių sutuoktinių ir nepilnamečių vaikų, asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose esančius duomenis, taip pat duomenis apie apgyvendintų Lietuvos Respublikos piliečių skaičių ir jų nakvynių skaičių“, t. y. būtų renkami duomenys tik apie Lietuvos Respublikos piliečių skaičių ir jų nakvynių skaičių. Toks pakeitimas lemtų, kad nebūtų gaunama objektyvi ir sisteminga informacija apie vietinio turizmo srautus ir tai reikšmingai apribotų galimybes vertinti vietinio turizmo plėtros tendencijas, be to, apsunkintų Lietuvos Respublikos piliečių saugumo užtikrinimą, nes valstybės institucijos netektų galimybės operatyviai gauti informacijos apie apgyvendintus šalies piliečius. Šis Įstatymo projektu siūlomas pakeitimas prieštarautų jau įgyvendintiems NTIS sprendimams bei integraciniams procesams, eliminuotų ankstesnių valstybės ir privačių investicijų naudą. Atsižvelgiant į tai, kad dauguma apgyvendinimo paslaugų teikėjų naudoja integruotas informacinių technologijų sistemas, Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas apsunkintų duomenų surinkimo ir sinchronizavimo procesus, nes skirtingas registravimo taisyklės, priklausomai nuo apgyvendinamo asmens pilietybės, būtų sudėtinga techniškai įgyvendinti.

3. Taip pat Įstatymo projekte siūlomas pakeitimas neigiamai paveiktų tų apgyvendinimo paslaugų teikėjų lūkesčius, kurie jau yra įdiegę integracijas su NTIS. Dėl ilgalaikio viešosios įstaigos „Keliauk Lietuvoje“ ir Ekonomikos ir invocijų ministerijos komunikavimo su turizmo sektoriuje veikiančiais verslais ir NTIS posistemės „E. turistai“ naudingumo dalis apgyvendinimo paslaugų teikėjų, įskaitant ir smulkiuosius apgyvendinimo paslaugų teikėjus, jau investavo lėšas į sistemų pritaikymą, kad duomenys į NTIS posistemę „E. turistai“ būtų teikiami realiu laiku, ir pasirašė sutartis dėl atitinkamų informacinių technologijų sprendinių sukūrimo ir diegimo.

Siūlomas teisinio reguliavimo keitimas šiuo etapu ne tik keltų papildomų finansinių ir techninių iššūkių verslui, bet ir abejones dėl valstybės institucijų taikomo teisinio reguliavimo nuoseklumo ir patikimumo. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad „neatsiejami teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas. Šie principai *inter alia* suponuoja tai, kad valstybė privalo vykdyti priimtus įsipareigojimus asmeniui. Neužtikrinus asmens teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo, nebūtų užtikrintas asmens pasitikėjimas valstybe ir teise“ (Konstitucinio Teismo 2002 m. lapkričio 25 d. nutarimas, bylos Nr. 41/2000, 2003 m. kovo 4 d. nutarimas, bylos Nr. 27/01-5/02-01/03). Vienas esminių konstitucinio teisinės valstybės principo elementų – teisinio saugumo principas, kuris reiškia, kad valstybė turi pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti teisinių santykių subjektų teises, taip pat įgytas teises, gerbti teisėtus lūkesčius (Konstitucinio Teismo 2003 m. kovo 17 d. nutarimas, bylos Nr. 39/01-21/02).

4. Duomenų teikimas į NTIS posistemę „E. turistai“ sumažino administracinę naštą apgyvendinimo paslaugų teikėjams, nes iki tol jie privalėjo kaupti ir penkerius metus saugoti užpildytas popierines registracijos korteles. Be to, ši sistema tausoja verslo išteklius vieno langelio principu generuodama ir Valstybės duomenų agentūrai perduodama mėnesines ir ketvirtines ataskaitas, kurias iki šiol verslas turėjo pildyti rankiniu būdu ir teikti į Valstybės duomenų agentūros sistemą. Po diskusijų su verslo atstovais, įdiegus NTIS posistemę

„E. turistai“, buvo atliepti verslo poreikiai – atsisakyta perteklinių asmens duomenų kaupimo: asmens dokumento numerio ir tikslos gyvenamosios vietos adreso. Šie duomenys buvo renkami popierinėse registracijos kortelėse.

Įstatymo projekte siūloma nuostata apgyvendinimo paslaugų teikėjams duomenis apie apgyvendintą asmenį suvesti iki kiekvieno mėnesio 10 d. reikšmingai nesumažintų administracinės naštos, nes duomenų suvedimui skiriamas laikas išliktų panašus, o atvirkščiai – padidintų naštą minėtiems ūkio subjektams, nes duomenys apie apgyvendinamus asmenis iki nustatyto termino turėtų būti kaupiami, saugomi, užtikrinama jų apsauga pagal 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento ([ES](#)) [2016/679](#) dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva [95/46/EB](#) (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) reikalavimus ir suvedami retesniu periodiškumu. Atsižvelgiant į tai, siūlomos teisinio reguliavimo priemonės neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtinto proporcingumo principo, reiškiančio, kad pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės turi sudaryti kuo mažesnę administracinę ir kitokią naštą, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti.

Pažymėtina ir tai, kad NTIS posistemėje „E. turistai“ yra įdiegta galimybė duomenis suvesti įvairiais būdais, įskaitant paties turistų duomenų suvedimą per interneto nuorodą, kuri jau yra plačiai naudojama, todėl apgyvendinimo paslaugų teikėjui ar jo darbuotojui suvesti reikia tik mažąją dalį visų turistų duomenų.

5. Įstatymo projekte siūlomas pakeitimas prieštarauja 1990 m. birželio 19 d. Konvencijos dėl Šengeno susitarimo, sudaryto 1985 m. birželio 14 d. tarp Benilukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybių, dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo įgyvendinimo 45 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytiems tikslams. Jeigu duomenys į NTIS posistemę „E. turistai“ bus suvedami tik po mėnesio, jie iš esmės nebus naudojami vykdant neatidėliotinus veiksmus, nes teisėsaugos ir kitoms atsakingoms institucijoms nebus galimybės teikti skubią pagalbą grėsmių atveju, pavyzdžiui, gelbėjant asmenis, siekiančius nusižudyti, ar nusikaltimų aukas. Tokiais atvejais teisėsaugos institucijoms laikas yra pagrindinis veiksnys, lemiantis galimybę suteikti pagalbą. Duomenų teikimas į NTIS posistemę „E. turistai“ realiu laiku ypač aktualus vykdant sunkių ir teroristinių nusikalstamų veikų užkardymą ir juos įvykdžiusių asmenų paiešką „karštomis pėdomis“, tiriant ir atskleidžiant nusikalstamas veikas, užkardant kitas grėsmes, keliamas organizuoto nusikalstamumo. Minėto susitarimo kontekste vertinamos ir geopolitinės grėsmės, kurioms užkardyti būtina galimybė operatyviai gauti informaciją.

6. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublika 2024 m. parengė veiksmų planą, kurio paskirtis – įgyvendinti rekomendacijas, gautas po Europos Komisijos 2023 m. atlikto Šengeno *acquis* taikymo Lietuvoje vertinimo, taip pat rekomendaciją sukurti techninį sprendimą, sudarantį galimybę teisėsaugos institucijoms gauti apgyvendinimo įstaigų renkamus turistų duomenis. Lietuvos veiksmų plane šią rekomendaciją yra numatyta įgyvendinti per NTIS posistemę „E. turistai“. Europos Komisijos atliktame Lietuvos parengto veiksmų plano adekvatumo vertinime buvo pateikta išvada, kad suplanuota priemonė yra tinkama ir pakankama rekomendacijai įgyvendinti ir vertinimo metu nustatytiems trūkumams pašalinti. Įstatymo projektu siūlomas duomenų surinkimo atidėjimas trukdytų įgyvendinti minėtą planą ir vykdyti Lietuvos tarptautinius įsipareigojimus, silpnintų valstybės gebėjimus užtikrinti jos piliečių bei atvykstančių asmenų saugumą ir sulėtintų nuoseklų viešojo sektoriaus skaitmeninimo procesą.

Atkreiptinas dėmesys, kad ir kitos Europos Sąjungos valstybės (pavyzdžiui, Italijos Respublika, Ispanijos Karalystė, Portugalijos Respublika, Estijos Respublika, Austrijos Respublika, Kroatijos Respublika) automatizuotai tvarko turistų duomenis ir užtikrina galimybę teisėsaugos institucijoms operatyviai juos gauti.

Ministras Pirmininkas

Ekonomikos ir inovacijų ministras